

2018-02-28

Sid 1 (6)

Författare: Göran Herdin

Tillsynsplan 2018 Tillståndsenheten, Socialtjänst Gävle

Syftet med en tillsynsplan är att få en tydlig struktur på tillsynsarbetet. Det presenteras här en sammanhållen tillsynsplan för Tillståndsenhetens samtliga verksamhetsområden, detta för att tydliggöra verksamhetens uppdrag och omfattning.

Serveringsställen med serveringstillstånd

Alkohollagen är en social skyddslag med mål att begränsa alkoholens skadeverkningar. Tillgången till alkohol begränsas genom att tillståndshavarna ska uppfylla högt ställda krav för att få ett serveringstillstånd samt under tillståndets löptid efterleva alkohollagen och fortsätta uppfylla de initialt ställda kraven. Kommunens uppgift är att ge information och stöd till tillståndshavarna samt kontrollera att reglerna följs. Handläggning och tillsyn är avgiftsfinansierad.

Tillsynen av serveringsställen med serveringstillstånd består av förebyggande samt inre och yttre tillsyn.

Förebyggande tillsyn är både utbildning, rådgivning och praktiskt tillsynsarbete. Genom kunskaper och samarbete kan problem undvikas, både för krögaren och för kommunen. Förebyggande tillsyn består 2018 av följande insatser:

- Utbildningen ”Ansvarsfull Alkoholservering”, vilket är en tvådagarskurs som erbjuds tillståndshavare och restaurangpersonal en gång per år, i samarbete med övriga gästrikkommuner och Polismyndigheten. I år kommer Gävle kommun att ha huvudansvaret för kursen, som hålls i maj månad. Kursen vänder sig till krögare i Gävle, Sandviken, Hofors och Ockelbo kommun. Kommunernas alkoholhandläggare kommer att delta på kursdagarna. Vi kommer att anlita utbildningsföretag för hela kursen, så som vi började göra för några år sedan. Genom att

SOCIALTJÄNST GÄVLE

Gävle kommun, Box 803, 801 30 Gävle. Besöksadress Skomakargatan 6

Tfn 026-17 90 00 (rec) Fax 026-64 48 92

socialtjanst@gavle.se

www.gavle.se

låta en fristående aktör undervisa och vi själva medverkar som ”bollplank” till läraren renodlar vi vår roll gentemot tillståndshavarna.

- Utbildningen ”Ansvarsfull Alkoholservering”, speciellt riktad till studentföreningarna på Högskolan i Gävle, i samarbete med Gefle Studentkår, Studenthälsan och Polismyndigheten. Här kommer vi att fortsätta att agera som föreläsare en gång per år. Det är främst en kostnadsfråga, studentföreningarna har inte råd att anlita utbildningsföretag och det är angeläget att föreningarnas aktiva genomgår utbildningen. Kursen äger rum under maj månad 2018.
- Kurs i metoden ”Krogar mot Knark”. Halvdagskurs för krogpersonal kommer att hållas i Gävle i maj 2018. Kursen arrangeras i samverkan med Polismyndigheten och med övriga gästrikedkommuner.
- Upprätthålla ett löpande, gott samarbete med Polismyndigheten i dess egenskap som tillsynsmyndighet över restauranger med serveringstillstånd och som mycket viktig samarbetspartner i arbetet med ”Ansvarsfull Alkoholservering” såväl som ”Krogar mot Knark”.
- *Krögarräff* tillsammans med andra myndigheter planeras vid ett till två tillfällen under 2018.
- Utskick av *KrögarNytt* minst tre gånger under år 2018. Utskicket är ett sätt att upplysa krögarna om lagändringar och annan aktuell information som är viktig för dem att känna till.
- Vi håller hög tillgänglighet för avtalade och spontana besök. Möten och samtal med krögare på eget initiativ eller på deras initiativ. Detta för att säkerställa god och trygg serveringsverksamhet, genom att agera bollplank och ge information till krögare. För att säkerställa kontinuerlig tillgänglighet under sommarmånaderna kommer vi att planera verksamheten så att minst två handläggare är i tjänst under semesterperioden.

Inre tillsyn betyder dels att man kontrollerar att grundläggande förutsättningar för serveringstillstånd fortfarande är uppfyllda t ex. vad gäller brandsäkerhet, ekonomisk och personlig lämplighet och dels hur serveringstillståndet sköts i praktiken. Tillståndshavaren är anmälningspliktig gällande förändringar på restaurangen eller i bolaget. För den inre tillsynen är samarbete med andra myndigheter avgörande. Inre tillsyn utförs 2018 genom följande aktiviteter:

- Samverkansträffar en gång per kvartal tillsammans med polisen, skatteverket, Samhällsbyggnad Gävle och räddningstjänsten, och övriga gästrikedkommuner.
- Fortlöpande informationsutbyte med andra myndigheter.

- Information och samarbete med andra myndigheter på förekommen anledning.
- Inre tillsynsutredningar föranledda av tips och uppgifter eller rutiner.

Yttre tillsyn är tillsyn i praktiken av hur alkohollagen efterlevs ute på restaurangerna. Tillsynen ska vara både generell och riktad. *Generell tillsyn* sker av samtliga serveringsställen ett bestämt antal gånger årligen, beroende på storlek, öppettider, målgrupp, mängd såld alkohol enligt restaurangrapporten etc. Samtliga serveringsställen med regelbundna öppettider ska besökas minst en gång per år. *Riktad tillsyn* är tillsyn av något speciellt förhållande på ett antal ställen, exempelvis särskild kontroll av tillgång till lagad mat, hur stängningstiderna sköts, ordning och nykterhet i anslutning till stängning, efterlevnad av tilldelade ute-serveringsytor. Den riktade tillsynen är i första hand förebyggande. Riktad tillsyn kommer även under 2018 specifikt att röra hur uppsikt över och ordning på restaurangtoaletter sköts, eftersom det är ett led i att motverka narkotikahandtering i krogmiljö. Enligt de vattenanalyser som gjorts i Gävle kommun under senaste året har kokainanvändandet i kommunen ökat lavinartat. Därför bedömer vi att den yttre tillsynen fortsatt bör prioritera ett fokus som kan förebygga narkotika på krogen. Därutöver kommer riktad tillsyn även i år att ske med fokus på berusningsnivåer och att serveringen är måttfull.

Yttre tillsyn kan också ske *på förekommen anledning*, då uppgifter från allmänhet eller andra myndigheter eller tidigare tillsynsbesök motiverar att uppföljningsbesök görs på individuella serveringsställen. Uppföljande tillsyn är i första hand korrigerande av gällande brister och i syfte att förhindra framtida problem.

Alla tre typerna av yttre tillsyn kan ske av kommunen enskilt eller i samverkan med andra myndigheter som räddningstjänst, polis- och skattemyndighet. Yttre tillsyn utförs enligt följande plan:

- 1. Rutinbesök av samtliga serveringsställen – mål 1 gång/år**
Utförs av både restauranginspektörer och alkoholhandläggare.
- 2. Riktad tillsyn**
Utförs av både restauranginspektörer och alkoholhandläggare.
- 3. Tillsynsbesök på förekommen anledning/ uppföljningstillsyn**
Utförs i första hand av alkoholhandläggare.
- 4. Tillsyn i samverkan med andra myndigheter**
Utförs i första hand av alkoholhandläggare

Tillsynen syftar till att få bukt med missförhållanden, förhindra att nya uppstår och att få till stånd ett gott och nära samarbete mellan staden och restaurang- och krogbranschen.

Tillståndsenheten har under februari 2018 dragit ner på antalet restauranginspektörer som nyttjas för tillsynsarbetet. Motivet är dels ekonomiskt då alkoholhandläggarna ska vara en del av tillsynen och det därmed inte tillkommer extra kostnader via extra arvoderade inspektörer. Men förändringen sker också därför att alkoholhandläggarnas högre kompetens i frågorna är en tillgång under tillsyn, särskilt i samtal med krögare och serveringsansvariga på plats vid tillsynsbesöket. Det ger högre kvalitet i samtalen och bättre information om vad som gäller och varför det förhåller sig på det viset. Tillsynsbesöken är också de tillfällen krögarna oftast möter personal från kommunen och de lämpar sig därför särskilt väl för informationsgivning och att knyta kontakter.

För att också säkerställa tillfredsställande planering och uppföljning av den yttre tillsynen kommer vi att planera verksamheten så att två handläggare åt gången är i tjänst under semesterperioden.

Vårt mål med dessa aktiviteter är att krognäringen och kommunen tillsammans skapar en sund, trygg och trivsamt restaurang- och krogmiljö i Gävle kommun.

Försäljnings- och serveringsställen, öl klass II (folköl)

Försäljning och servering av folköl regleras i alkohollagen, liksom kommunens ansvar att genomföra tillsyn av dessa verksamheter. Inget tillstånd krävs på det här området, det räcker med att anmäla verksamheten till kommunen innan den påbörjas. Vid anmälan sker ingen lämplighetsprövning. Däremot ställs krav på hur försäljning och servering i praktiken sker, till exempel kontroll av kundens ålder och nykterhet, att verksamheten tillhandahåller mat och har ett egenkontrollprogram. Kommunens uppgift är att ge service till försäljnings- och serveringsställena och kontrollera att reglerna följs. Verksamheten finansieras av en fast årlig tillsynsavgift.

Under året planeras i snitt en eller flera tillsynsdagar per vecka, där minst två handläggare gemensamt gör tillsynsbesök på försäljnings- och serveringsställen. Under våren något lägre tillsynsfrekvens och högre under höstperioden. Enhetens avsikt är att hinna besöka samtliga objekt innan årets slut. Detta efter att arbetet med folkölstillsyn legat på sparlåga under ett flertal år.

Tillsynsbesöken sker oanmälda.

Försäljningsställen tobak

Försäljning av tobak regleras idag i Tobakslag (1993:581). Lagen reglerar också att kommunerna ansvarar för att genomföra tillsyn på området. Inget tillstånd krävs på idag för tobaksförsäljning, det räcker med att anmäla verksamheten till kommunen innan den påbörjas. Vid anmälan sker ingen lämplighetsprövning. Däremot ställs krav på hur försäljningen i praktiken sker, till exempel kontroll av kundens ålder, skyltning i butik, märkning av tobaksvaror och att verksamheten har ett egenkontrollprogram. Kommunens uppgift är att vägleda försäljnings- och serveringsställena och kontrollera att reglerna följs. Verksamheten finansieras av en fast årlig tillsynsavgift.

Regeringen har den 25 januari 2018 lämnat en lagrådsremiss om ny tobakslag. Där ingår bland annat införande av tillståndsplikt för tobaksförsäljning, och ansökningsförfarande och prövning av försäljningsbolagets lämplighet. Det är i dagsläget oklart när en ny tobakslag kan beslutas eller träda i kraft men arbetet med lagstiftningen drivs aktivt framåt av regeringen.

Inför en ny tobakslag är en uppdatering och genomgång av befintliga tobaksförsäljningsställen i kommunen ett prioriterat område för enheten under 2018.

Många försäljningsställen saluför både tobak och folköl, vilket motiverar att tillsynen av dessa två områden samordnas. Således är planen att under året i snitt lägga in en eller två tillsynsdagar per vecka för tobakstillsyn, där minst två handläggare gemensamt gör tillsynsbesök. Detta jämfört med som mest en dag per månad föregående år. Tillsynen av dessa varor har varit nedprioriterad under ett flertal år. Tillståndsenheten gör en rejäl satsning under 2018 för att uppfylla tillsynsupdraget gällande försäljning av tobak och folköl.

Försäljningsställen, vissa receptfria läkemedel

Den 1 november 2009 blev det tillåtet för andra aktörer än öppenvårdsapotek att sälja vissa receptfria läkemedel. Försäljningen är reglerad genom lag (2009:730), om handel med vissa receptfria läkemedel. Bestämmelserna syftar till att säkerställa att läkemedel hanteras och säljs på ett sådant sätt att de inte skadar människor, egendom eller miljö samt så att läkemedlens kvalitet inte försämras

Tillsynsmyndighet på området är Läkemedelsverket men det är den kommun där detaljhandeln bedrivs som ska utföra den praktiska kontrollen av regelverkets efterlevnad. Kontrolluppdraget har Gävle kommun tidigare lagt ut på underent-

reprentör genom upphandling. Den senaste upphandlingen (2016) genererade dock inga ekonomiskt acceptabla anbud, varför verksamheten nu har tagits hem till Tillståndsenheten för att skötas i egen regi. Kontrollen finansieras genom en fast årlig kontrollavgift.

Kontroll av försäljningsställen bör enligt Läkemedelsverkets vägledning ske med intervall som inte överstiger två-tre år.

Eftersom receptfria läkemedel i det flesta fall (f.n. på 85% av aktuella försäljningsställen i Gävle kommun) saluförs på samma ställen som folköl och/eller tobak, ser vi en samordningsvinst i att så långt möjligt utföra läkemedelskontrollen i samband med folköls- och tobakstillsynen.

Läkemedelskontrollen 2018 ingår således i planen för besök hos försäljningsställen av tobak och folköl. Där besök i snitt görs en till två gånger per vecka. En särskild insats kommer göras under året för de fåtal ställen som inte säljer andra varuslag. Enligt fastlagt schema ska tillsyn över receptfria läkemedel utföras en gång vart annat år. De försäljningsställen som återstår utan tillsyn vid årsskiftet, kommer därför läggas in i 2019 års tillsynsplan. Tillsynsbesöken sker oanmälda.

FÖRSLAG

Socialnämnden föreslås besluta

Att fastslå 2018 års tillsynsplan för Tillståndsenheten.

Göran Herdin

Enhetschef

Tillståndsenheten